

Vrlo izjednačena i neizvjesna utrka na američkim predsjedničkim izborima očekivana je i vrlo jasno pokazuje veliku podijeljenost u društvu koja se posljednjih godina produbljivala zahvaljujući neuobičajenom i osebnom načinu vladanja predsjednika Donalda Trumpa, ocjena je više političkih i ekonomskih analitičara.

"Ova vrlo tijesna utrka pokazuje stanje američkog društva koje je podijeljeno po ključnim pitanjima, izuzev onog vezanog uz pandemiju covida-19 koje je ujedinilo mišljenja ljudi", izjavio je u srijedu za Hina geopolitički komentator Branimir Vidmarović.

"Trumpova bi pobjeda bila izgledna, gotovo sto postotna, da nije bilo pandemije (...) svojom nesmotrenošću u vođenju krize plaća tu lošu reakciju u startu", ocijenio je Vidmarović

Svi analitičari s kojima je Hina razgovarala suglasni u tome da je 'mrtva trka' potpuno očekivana.

Profesora Žarka Puhovskog nije ni iznenadilo ni to što je Trump proglasio pobjedu iako nema činjenice na koje se može osloniti.

Tvrdi da bi Trumpova pobjeda mogla biti pogubna, posebice u svjetlu njegove politike "razaranja".

"Ako bude izabran, nastaviti će s politikom razaranja institucija u ime populističkog odnosa vođe mase i to je ono što mi se čini najopasnijim aspektom njegovog predsjedničkog mandata, a posebice mi se to čini opasnim ako bude imao dva mandata", ocijenio je Puhovski.

Jesu li demokrati mogli bolje?

Pobjedi li Biden, nastavlja Puhovski, to neće izbrisati velike propuste Demokratske stranke u prošlosti.

"Demokratska stranka je dva puta podbacila, prvi puta kada je potpuno pogrešno kandidirala Hillary Clinton umjesto Bernija Sandersa koji je imao puno bolje šanse jer je Trumpova pozicija bila borba protiv establišmenta kojem je Clinton sigurno pripadala, a sada je isturila ne samo prestarog kandidata nego kandidata koji naprosto nema temperamenta", rekao je Puhovski.

Politički i ekonomski analitičar Domagoj Juričić također ocjenjuje da je "Demokratska stranka u velikoj krizi identiteta jer je nakon karizmatičnog Baracka Obame bilo jako teško iznjedrati pravog lidera", a svakako im nije koristilo što su se iscrpili u unutarstranačkim borbama.

"Demokrati su se, između ostaloga, previše fokusirala na samoga Trumpa te su izgubili svoju 'priču', na neki način pokazujući da su odijeljeni od biračkog tijela, od onoga što zanima prosječnu Ameriku", ocijenio je Juričić.

Čak i demokrati ako pobijede, tvrdi Juričić, bit će to lažni poticaj i vjetar u leđa jer se i dalje neće znati iza čega oni to stoje i za što se zalažu.

Politički analitičar Davor Gjenero suglasan je da demokrati nisu izabrali najboljeg kandidata. Poput Puhovskog, podsjeća da je Hillary Clinton izgubila 2016. zbog odnosa većine Amerike

prema političkom establišmentu.

"Čudno je da su opet izabrali osobu koja simbolizira upravo taj establišment. Imali puno bolji izbor, poput njujorškog guvernera Andrewa Cuoma", rekao je Gjenero, podsjetivši da je bitno mlađi, da ima liderske vještine i da se pokazao vrlo sposoban u upravljanju krizom izazvanom koronavirusom.

Slaže se i da su se demokrati previše usredotočili na lik i djelo Donalda Trumpa jer, "kada pristanete na negativan kontekst izbora, znači da ste programski tanki".

Bidena je trebalo dešifrirati

Demokrati su dopustili da Trump postane heroj ljudi koji su počeli gubiti radna mjesta u razdoblju od Billa Clintona pa do Baracka Obame kada je došlo do zamaha globalizacije, a s time i preseljenja industrijskih pogona u Aziju, zatvaranja radnih mjesta u Americi i krize srednje klase.

"Trump im je vratio nadu jer je uspio u zemlju vratiti neka radna mjesta i za njih je slogan 'učinimo Ameriku ponovo velikom' jako uvjerljiv", rekao je Gjenero.

Biden se, ocjenjuje Vidmarović, što se gospodarstva tiče u suštini "prikopčao" na Trumpa jer nije imao svojih zasebnih rješenja.

"Isto je tvrdio da je interes Amerike da se, što je više moguće, proizvodi u zemlji, da se potakne domaća američka potrošnja na račun američkih proizvoda. Dakle, šutke je priznao da je ono što čini Trump zapravo dobro", kazao je Vidmarović.

Juričić priznaje dobre gospodarske rezultate Donalda Trumpa iz razdoblja prije pandemije, ali podsjeća da zapravo nema velike razlike između njega i učinka ostvarenog tijekom mandata bivšeg predsjednika Obame.

"Trump je, međutim, veliki naglasak svojih gospodarskih mjera stavio na deregulaciju. Americi koja je silno poduzetnički orijentirana to je melem za uši, tržišta kapitala povoljno reaguju i svi su spremni puno više riskirati, investirati i natjecati se na tržištu", objasnio je Juričić, uvjeren da je to Trumpu donijelo veliki dobitak na izborima.

Puhovski ponavlja da Demokratska stranka "vrluda progamatski" te da su došli na zao glas jer je Trump strašio birače da će Biden povećavati poreze.

"No, iako je najavljivao poreze samo za najbogatije, to je loše odjeknulo, a loše je odjeknula i njegova najava o zatvaranju dijela industrijskih postrojenja zbog ekoloških razloga", ističe Puhovski.

"Oni nisu znali na to odgovoriti, no ima sve više ljudi u Americi kojima je stalo do ekologije, kojima je stalo do socijalne jednakosti. Demokrati se nisu na tome usudili insistirati što je smiješno jer 30 godina nema SSSR-a i bauka komunizma", smatra Puhovski.

"I iznad svega, nisu znali izaći na kraj s time da Trump svoja stajališta iznosi u jednostavnim rečenicama koje svi razumiju, dok je Bidena trebalo dešifrirati, za što značajan dio birača naprosto nema ni vremena ni živaca", ocijenio je Puhovski.

Trump se igra politike

Govoreći o prosvjedima protiv rasizma koji su potresli Ameriku, Puhovski kaže da Trump nema jasnu političku listu prioriteta već da se naprosto igra politike vezano uz partikularne i osobne interese.

"Prvenstveno su to interesi američkog kapitala i američkog nacionalizma. On nema rasističku poziciju, ali njega naprosto nije briga i nema osjećaj da se mora, u bilo kojoj reduciranoj verziji političke korektnosti, ponašati kao predsjednik SAD-a već priča šta mu padne na pamet", kazao je Puhovski.

On demokratima predbacuje i to što "nisu znali izaći na kraj s prosvjedima na ulicama tako da ih ne podjaruju nego kanaliziraju u političkom smislu".

Uvjeren je da će Biden, bude li izabran, učiniti jako puno na jačanju vladavine prava, pravne države, kontroli policijskih snaga, a Trump će činiti više da nasilje krene iz organa vlasti, a ne s ulice.

"Oboje je grozno, ali ako moramo birati manje zlo, bolje je da nasilje ne krene iz redova organa vlasti. Moglo bi doći do rasta nesigurnosti u svakidašnjem životu u SAD-u", zaključuje Puhovski.

Za Europu bolji Biden, za Hrvatsku Trump

Trumpova pobjeda bit će dobra za Rusiju, a loša za Kinu i Europsku uniju, kažu analitičari.

"On je snishodljiv prema Vladimiru Putinu, Kinu je proglasio neprijateljem, a EU je praktički proglasio neprijateljem time što je Borisu Johnsonu čestitao na brexitu", rekao je Puhovski.

Trumpa osim Kine i Rusije interesira još samo Bliski istok. Potpisivanje dva nova mirovna sporazuma Izraela s arapskim zemljama Puhovski smatra uspjehom Trumpove administracije, iako ne tako velikim kako on to predstavlja.

Njegova najbolja osobina je da nije započinjao nove ratove, ovo na Bliskom istoku jest uspjeh, ali ograničeni uspjeh, zaključio se Puhovski.

Vidmarović Trumpovo djelovanje na Bliskom istoku smatra "umjerenim uspjehom" i pojašnjava da su mirovni sporazumi Izraela s arapskim zemljama sklopljeni u okviru nekakvih nagodbi.

"Radi se o pragmatici, tim sporazumima je dodirna točka opasnost od Irana, no animozitet muslimanskog i arapskog svijeta prema Izraelu nije nestao", rekao je Vidmarović.

Što se tiče odnosa SAD-a i EU-a, analitičari se slažu da će Trump, dobije li drugi mandat nastaviti svoju politiku prema europskom bloku kojeg gleda kao konkurenta, a ne saveznika i

partnera.

"Europljanima je Biden prihvatljiviji, on će jačati institucije, a ne slabiti, pomagati će siromašnijima, a ne bogatima i on je političar koji će imati bolje odnose s demokratski izabranim političarima u Kanadi ili Njemačkoj nego s vođom Sjeverne Koreje", rekao je Puhovski.

"No, cijena toga jest da je tradicija demokrata da ulijeću u nedomišljene koljačke ratove i to je jako loše", upozorio je analitičar.

Prema Juričiću, pobjeda Joea Bidena pomogla bi normalizaciji transatlantskih odnosa, posebice na diplomatskom planu. "On bi se odvojio od politike svog prethodnika i vratio bi Ameriku u multilateralne organizacije. Puno bi više u Europi gledao saveznika i partnera, a ne konkurenta, osobito na gospodarskom planu", rekao je Juričić.

"Nakon izbora Trumpa za predsjednika SAD-a, transatlantski odnosi su se pogoršali. Trump prezire međunarodne organizacije, umjesto toga favorizira bilateralne pregovore", istaknuo je Juričić.

Ako pobijedi, smatra Vidmarović, Biden će pokušati vratiti povjerenje u euroatlantstke integracije i riješiti sva nepovjerenja između dviju strana.

Gjenero je uvjeren da bi se Bidenovom pobjedom vrlo brzo vidjele promjene u odnosu Amerike i Europske unije.

"Demokrati su uvijek sustavno zagovornici suradnje s Europom, a republikancima odgovara da Europa ima probleme u svom dvorištu", zaključio je Gjenero.

Puhovski smatra da Hrvatskoj odgovara Trumpova pobjeda jer se on se ne želi pačati u male dijelove svijeta koji mu nisu interesantni.

"Hrvatskoj odgovara što manje intervencije izvana jer ona sama predstavlja intervenciju u svoj okoliš, u područje bivše Jugoslavije i jugoistočne Europe i njoj bi samo smetalo da netko izvana intervenira", rekao je Puhovski.

"Vidimo da Hrvatska sasvim dobro živi i s time da BiH nije stabilizirana", rekao je Puhovski.
(Vesna Klanac, Hina)

Kategorija: SVIJETAžurirano: Srijeda, 04 Studeni 2020 17:50

Objavljeno: Srijeda, 04 Studeni 2020 17:50

